

‘zonder grondstoffentransitie
komen ook de klimaatdoelen
in de knel’

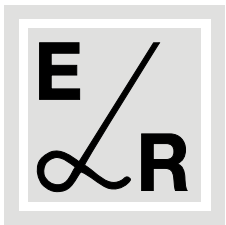
‘Verf- en drukinkt-industrie, neem het heft in eigen hand’

De politieke en maatschappelijke aandacht gaat vooral naar de energietransitie, maar volgens de SER is de grondstoffentransitie minstens zo belangrijk. De Nederlandse overheid moet dus maatregelen treffen om de circulaire economie te versnellen. Ed Nijpels over de verkenning die de SER schreef over dit onderwerp en de betekenis daarvan voor de verf- en drukinktindustrie.

In de wereld worstelen we momenteel met drie grote problemen: klimaatverandering, de aantasting van biodiversiteit en het verlies van een gezonde, schone en veilige leefomgeving. Om deze problemen op te lossen, zijn de energietransitie én de grondstoffentransitie nodig. Dat schrijft de SER in de verkenning ‘Evenwichtig sturen op de grondstoffentransitie en de energietransitie voor brede welvaart’, die in september uitkwam. Het advies aan regering en parlement komt uit de koker van de SER-commissie Duurzame Ontwikkeling, waarvan Ed Nijpels voorzitter is.

TEKST: DORINE VAN KESTEREN
FOTO'S: CHRISTIAAN KROUWELS

“De twee transitieën dienen dezelfde duurzame doelen en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden”, zegt Nijpels. “Het kost energie om grondstoffen te winnen, te bewerken en te gebruiken. Bovendien worden nog steeds fossiele brandstoffen gebruikt als grondstoffen, onder meer in de chemie. Als we de economie circulair kunnen maken, dan besparen

E & R B.V.

Proven Excellence.

NETZSCH *Alpha*[®] NEOS de nieuwe standaard!

Al meer dan 40 jaar uw vertrouwde partner in procesmachines voor de verf- en inkt industrie.

Samen met onze partners NETZSCH Feinmahltechnik GmbH en J. De Vree & Co N.V. bieden wij innovatie disperseersystemen, parelmolens, mengmachines, afvulmachines & turnkey projecten voor de verf- & inkt industrie.

Optimaal dispergeren, malen, mengen en afvullen. Hogere productiviteit. Kortere omsteltijden. Besparen op energie, koelwaterverbruik en onderhoud.

Wij vertellen u er graag meer over!

DEVREE DEVREE

er-bv.com

NETZSCH
Proven Excellence.

we 30 procent energie. Of anders geformuleerd: zonder grondstoffentransitie komen ook de klimaatdoelen in de knel.”

De hoofdboodschap is dat beide transitie tegelijk en even voortvarend moeten worden aangepakt. Tot nu toe is dat niet het geval. “Dat komt doordat we de afgelopen jaren meer tempo hebben gemaakt met de energietransitie. Daarvoor is veel politieke en maatschappelijke aandacht, daarvoor zijn er middelen en hebben we beleid en een uitvoeringsstructuur ontwikkeld. Bij de grondstoffentransitie is het dus hoog tijd voor een inhaalslag. Zeker ook omdat we nu met de neus op de feiten worden gedrukt. Grondstoffen worden steeds schaarser, de vraag neemt wereldwijd toe en belangrijke grondstoffen komen uit landen met foute regimes. Circulair grondstoffen- en materiaalgebruik vermindert onze risico's en afhankelijkheid in kwetsbare toeleveringsketens.”

Meetbare doelen

De overheid moet dus veel sterker gaan sturen op het terrein van de circulaire economie, aldus de SER. De eerste stap is om voor de grondstoffentransitie concrete en afrekenbare doelstellingen te bepalen. Net als voor de energietransitie, waarbij is afgesproken dat de uitstoot van broeikasgassen al in 2030 met 55 procent moet zijn gedaald. “Er bestaat nu alleen het abstracte en globale doel dat de Nederlandse economie in 2030 voor 50 procent circulair moet zijn en in 2050 volledig. Dat zegt net niks; overheden en bedrijven weten daarmee niet wat ze wanneer moeten doen. Daarom moet staatssecretaris Heijnen van IenW in haar Nationale Plan Circulaire Economie, dat eind dit jaar verschijnt, duidelijke doelen en tijdspaden opnemen, zowel voor grondstoffen- als voor materiaalgebruik.”

Nijpels stelt voor om voor iedere sector eisen vast te leggen rond vermindering van het gebruik van primaire grondstoffen, versnelling van hergebruik en recycling en de overstap naar milieuvriendelijke varianten. “Dat betekent dat de verf- en drukinktindustrie moet nadenken over de beschikbaarheid en eindigheid van haar grondstoffen en over de impact van deze stoffen op klimaat, biodiversiteit en milieu. Het ligt op de weg van deze bedrijven om het gebruik van bepaalde grondstoffen af te bouwen en te zoeken naar duurzame alternatieven. Zij mogen van de overheid duidelijkheid verwachten, maar daarna is het aan henzelf. Als je ziet welke stappen verf- en drukinktproducenten de laatste tijd al hebben gezet, dan acht ik hen daar intellectueel en technisch heel goed toe in staat.”

Grondstoffenbelasting

Vervolgens zijn er beleidsinstrumenten nodig om ervoor te zorgen dat de doelen daadwerkelijk worden gehaald. De overheid kan het gebruik van primaire grondstoffen normeren en beprijzen en hergebruik en recycling subsidiëren. De stok en de wortel – de klassieke instrumenten die een overheid tot haar beschikking heeft.

Nijpels noemt een belasting op grondstoffen als optie. “Zo’n belasting wordt geheven bij aankoop van grondstoffen. Dit stimuleert bedrijven om het gebruik te beperken. Een goed voorbeeld is de nationale CO₂-heffing voor de industrie, die bedrijven aanmoedigt minder CO₂ uit te stoten bij hun productieproces. Het is het beste om te komen tot een Europese grondstoffenheffing. Maar als dit te langzaam gaat, kan Nederland in bepaalde sectoren best vooroplopen.”

De SER vraagt ook om een oplossing voor de moeizame vergunningverlening om afval te mogen inzetten als grondstof. Stoffen die formeel de juridische status van ‘afval’ hebben, mogen niet worden hergebruikt. Dit probleem speelt in de chemie, maar bijvoorbeeld ook bij het hergebruik van verfrestanten. “De wetgeving loopt op dit punt behoorlijk achter en is een hinderpaal voor stappen in de richting van een circulaire econo-

Invicta.
Join us at
the top.

Our new **MicroMedia Invicta** brings you a step-change in bead mill technology, with 25% higher efficiency, 50% higher productivity and 100% higher flow rate capability.

Sounds interesting? Get in touch.
grinding.dispersing@buhlergroup.com

‘Wacht niet af tot de overheid stappen zet, maar neem zelf het heft in handen. Gezamenlijk kan je veel meer dan je denkt’

ED NIJPELS,
RAADSLID SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD (SER)

mie. Om maar even de slogan van een groot afvalbedrijf te lenen: ‘Afval bestaat niet’. Dat moet de leidraad zijn bij de aanpassing van de wettelijke regels.”

Internationale ketens

Op dit moment zijn er nauwelijks prikkels voor Nederlandse bedrijven om hun (primaire) grondstoffenverbruik elders in de keten te verminderen. De overheid moet zich volgens Nijpels dus richten op internationale ketens. “Internationaal opererende bedrijven zeggen vaak: wat hebben we eraan als onze inspanningen elders neerslaan maar we daarvoor niet worden beloond? Dat begrijp ik op zichzelf wel, maar dit is niet de goede houding voor de toekomst. Dat neemt niet weg dat het verstandig is het bedrijfsleven te helpen en te stimuleren om in de héle toeleveringsketen grondstoffen te besparen. Hoe we dit precies meetbaar en waardeerbaar kunnen maken, is een complexe puzzel. Daar gaan we de komende tijd in de SER over nadenken.”

Al met al pleit de SER voor een integraal, samenhangend beleid, dat door alle betrokken ministeries wordt gedragen. “Circulariteit moet doorklinken op alle beleidsterreinen. Eigenlijk zou het goed zijn als er een minister was voor de circulaire economie. Voor een staatssecretaris is het namelijk knap ingewikkeld om in dit krachtenveld te opereren. In ieder geval is het zaak dat de monitoring en uitvoering goed worden geregeld. Dat kan op dezelfde manier waarop we dat bij het Klimaatakkoord doen, namelijk met gestructureerde uitvoerings- en voortgangsoverleggen.”

Invloedrijk

Tot slot nog even naar de praktijk. Verf- en drukinktproducenten willen graag hun recepturen verduurzamen, maar merken dat het aanbod van duurzame grondstoffen in Europa te klein is. In het samenwerkingsverband van Mengend Nederland roept de VVVF de Nederlandse overheid dan ook op om de duurzame productie van grondstoffen aan te jagen (zie kader).

Nijpels: “Natuurlijk kan de overheid bedrijven stimuleren om duurzame alternatieven te ontwikkelen en bewerkstelligen dat andere grondstoffen niet meer op de markt komen. Normeren, beprijzen en subsidiëren – daar is de overheid inderdaad in the lead. Maar afnemers kunnen zelf ook een hoop doen. De verf- en drukinktindustrie is groot en invloedrijk genoeg om eisen te stellen aan de toeleveranciers. Ga met hen in gesprek, laat kennisinstellingen meedenken en werk met elkaar aan de ontwikkeling van duurzame grondstoffen. Wacht niet af tot de overheid stappen zet, maar neem zelf het heft in handen. Gezamenlijk kan je veel meer dan je denkt.”

Manifest Mengend Nederland

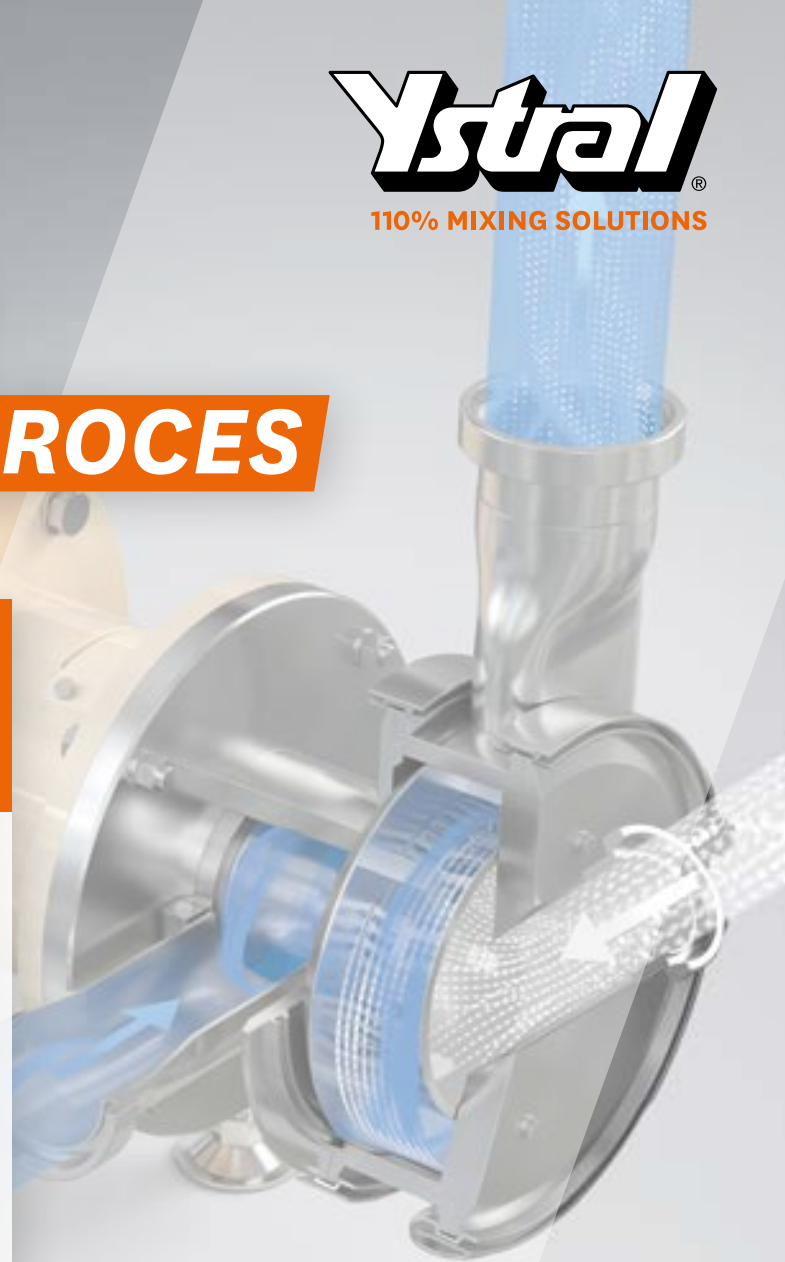
De verduurzaming van de chemieketen begint bij de productie van duurzame grondstoffen, maar deze stoffen zijn beperkt beschikbaar in Europa, schreef Mengend Nederland vorig jaar in een manifest. Het samenwerkingsverband van de VVVF, NVZ (was- en reinigingsmiddelen), NCV (cosmetica), NAV (a rosolen) en VLK (lijmen en kit) vindt het belangrijk dat de overheid de duurzame productie van grondstoffen meer gaat stimuleren.

De brancheorganisaties uiten ook hun zorgen over de wereldwijde leveringsproblemen van grondstoffen. Hierdoor bestaat het risico dat de productie van eindproducten naar buiten de EU verhuist – dichterbij de plaatsen waar de grondstoffen vandaan komen. Dit heeft niet alleen consequenties voor onze economie, maar zorgt ook dat Nederland en Europa de grip verliezen op de productie van veilige en duurzame grondstoffen.

HEROVERWEEG UW PRODUCTIEPROCES

**Maximale toegevoegde waarde
door optimale proces apparatuur
voor de verf- en drukinktindustrie:**

- Duidelijk kortere procestijden
- Reproduceerbaar hogere product kwaliteit
- Hoge output op een kleine foot print
- Lagere energiekosten per ton geproduceerd product
- Vermindering van grondstoffen verbruik

110% MIXING SOLUTIONS VOOR UW PROCES.

Verkoopkantoor Apeldoorn, Nederland

Harry Willems, Area Sales Manager BeNeLux
harry.willems@ystral.com • tel. +31 611 604 439

ystral gmbh maschinenbau + processtechnik

Wettelbrunner Str. 7 • 79282 Ballrechten-Dottingen
tel. +49 7634 5603 900 • ystral@ystral.com • www.ystral.com